

ĎALŠÍ TREST PODĽA § 43 TRESTNÉHO ZÁKONA

FURTHER PUNISHMENT PURSUANT TO SECTION 43 CRIMINAL CODE

Boris Šiška

Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Článok sa prioritne zaoberá právnym výkladom predmetného ustanovenia poskytovaným odbornou literatúrou, judikatúrou, ako aj výkladom z pohľadu autorovej vlastnej interpretácie. Cieľom článku je okrem interpretácie citovaného ustanovenia, poukázať aj na problémy, ktoré sa objavujú v trestnom konaní, predovšetkým v súvislosti s ukladaním „ďalšieho trestu zá-kazu činnosti“ v odsudzujúcom rozhodnutí. Okrem toho autor akcentuje aj na aplikačné problémy v širších súvislostiach a demonštruje dosah takto uloženého trestu na vykonávacie konanie. Pri formovaní svojho právneho názoru vychádzal aj z rozhodovacej činnosti vše-obecných súdov. V závere sa autor zamýšľa nad možnými zmenami v zmysle de lege ferenda v zákone č. 300/2005 Z. z. Trestnom zákone v znení neskorších právnych predpisov.

ABSTRACT

The article primarily deals with legal interpretation of the cited section provided by legal literature, case law, as well as with the interpretation from author's point of view. Apart from interpretation of the cited provision, the goal of this article is to point out problems which arise in criminal proceedings, in particular in connection with imposition of 'further punishment of prohibition of activity' in a condemning judgment. In addition, the author emphasizes the application problems in broader context and demonstrates the impact of the punishment imposed in this way on the enforcement procedure. His opinion is also based on judgments rendered by general courts. Finally, the last part provides author's considerations de lege ferenda with respect to the Act No. 300/2005 Coll. Criminal Code as amended.

ÚVOD

Ďalší trest podľa § 43 Trestného zákona je špecifickým druhom trestu, preto sa sudy pri jeho aplikácii stretávajú s niektorými aplikačnými problémami, na ktoré poukážeme v texte tohto príspevku. Uvedené strohé ustanovenie však má svoje miesto, pretože vyplňa medzery v Trestnom zákone, osobitne v prípadoch, kedy posudzovanú trestnú vec nemožno subsumovať pod žiadne iné zákonné ustanovenie (upravujúce súhrnný, resp. spoločný trest¹), najmä pre dátum spáchania skutku, ktorý sa kladie obvinenému alebo obžalovanému za vinu. Je však naozaj potrebná právna úprava o ďalšom treste v Trestnom zákone? Úsilím autora bude čitateľom predostrieť výklad citovaného ustanovenia, a ponúknuť im odpoveď na niektoré otázky, ktoré súvisia s jeho aplikáciou.

---

¹ Uloženie ďalšieho úhrnného trestu v zásade nie je úplne vylúčené, avšak s týmto sa autor vo svojej aplikačnej praxi doposiaľ nestretol. Nemožnosť uloženia ďalšieho súhrnného alebo ďalšieho spoločného trestu vyplýva z interpretácie ustanovení Trestného zákona, ktoré upravujú uloženie spoločného a súhrnného trestu, pretože by išlo o diskrepanciu skutkového a právneho posúdenia (keďže k uloženiu ďalšieho trestu prichádza do úvahy len v prípade recidívy).

1) Výklad podaný odbornou literatúrou a judikatúrou

Ešte pred samotným výkladom predmetného ustanovenia, či už odbornou literatúrou alebo judikatúrou, nemožno opomenúť uvedenie hmotnoprávnej dikcie ustanovenia § 43 Trestného zákona.

Podľa § 43 Trestného zákona :

„Ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal predtým, než bol trest uložený skorším rozsudkom vykonaný, a ukladá mu trest rovnakého druhu, nesmie tento trest spolu s doteraz nevykonanou časťou trestu uloženého skorším rozsudkom prevyšovať najvyššiu výmeru dovolenú týmto zákonom pre tento druh trestu. Ak je jedným z týchto trestov trest odňatia slobody, rozumie sa takou najvyššou výmerou doba dvadsiatich piatich rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie.“

A) Výklad podaný odbornou literatúrou

Predmetné ustanovenie rieši situáciu, keď páchatel' po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku, ale pred vykonaním trestu, spácha ďalší trestný čin a bol mu uložený trest rovnakého druhu. Ustanovenie sa uplatní aj v prípade, ak za trestné činy bolo uložených viacero druhov trestov, za predpokladu, že aspoň jeden z nich je v obidvoch rozsudkoch totožný. Podmienkou pre použitie ustanovenia je tiež skutočnosť, že sa s výkonom trestu za skôr spáchaný čin ešte nezačalo alebo takýto trest ešte v celosti nebol vykonaný. Vzťahuje sa na všetky druhy trestov, bez ohľadu na ich povahu.²

V uvedenej situácii je však nesmierne dôležité správne posúdiť, kedy prišlo k spáchaniu ďalšieho trestného činu vo vzťahu ku skoršiemu odsudzujúcemu rozsudku. V prípade, ak sa páchatel' dopustil uvedeného konania po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku za skorší trestný čin, ide o recidívu, ktorá sa posudzuje samostatne, a primerane sa použijú ustanovenia § 38 odsek 5, odsek 6 Trestného zákona, respektíve v prípade prečinu súd nebude zvyšovať trestnú sadzbu, ale bude sa riadiť iba sadzbou uvedenou v skutkovej podstate. Aj tu sa okrem vyššie popísaných ustanovení musí použiť ustanovenie o ďalšom treste. V prípade, že sa páchatel' dopustil uvedeného trestného činu v čase medzi vyhlásením odsudzujúceho rozsudku prvostupňového súdu a právoplatnosťou tohto rozsudku, použije sa práve ustanovenie o ďalšom treste.³

Uloženie ďalšieho trestu prichádza do úvahy vtedy, keď páchatel' spáchal ďalší trestný čin po vynesení odsudzujúceho rozsudku za predchádzajúci trestný čin, avšak v čase, keď tento rozsudok ešte nenadobudol právoplatnosť, alebo aj po jeho právoplatnosti v prípade, ak trest ešte nevykonal. Takýto trest nesmie spolu s doteraz nevykonanou časťou trestu uloženého skorším rozsudkom prevyšovať najvyššiu výmeru dovolenú Trestným zákonom pre tento druh trestu.⁴

Uvedené ustanovenie sa teda uplatní nielen v prípade pravej, ale aj v prípade nepravej recidívy⁵, čo možno vydedukovať z vyššie uvedeného výkladu podaného odbornou literatúrou

² JUDr. Juraj Novocký, Phd., Eurokódex komentár Trestného zákona (ustanovenie § 43 Trestného zákona) Dostupné na : <http://www.epi.sk/eurokodex-komentovane-ustanovenie/Eurokodex-komentar-k-p-43-zakona-300-2005-Z-z.htm> [citované dňa 20.09.2017].

³ BURDA a KOL.2010. *Trestný zákon, Všeobecná časť : Komentár(I. diel)*. 1.vydanie. Praha : C.H. Beck, 2010, str. 323-324. ISBN 978-80-7400-324-0.

⁴ IVOR, J. a KOL. 2010. *Trestné právo hmotné : Všeobecná časť*. 2.doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : Iura Edition, 2010. str. 431-432. ISBN 978-80-8078-308-2.

⁵ Pojmový rozdiel medzi pravou a nepravou recidívou spočíva v tom, že v prípade pravej recidívy sa páchatel' dopustil trestného činu po právoplatnosti predchádzajúceho odcudzujúceho rozhodnutia (trestného rozkazu, rozsudku), pričom v prípade nepravej recidívy sa páchatel' dopustil trestného činu po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku, ale ešte pred nadobudnutím jeho právoplatnosti, resp. po doručení trestného rozkazu, avšak pred nadobudnutím jeho právoplatnosti (na-

(komentárom). Ako vyplynulo z výkladu z odbornej literatúry, možno konštatovať, že tento je pomerne strohý v každej publikácii (v podstate len jeden odsek).

B) Výklad podaný judikatúrou

Výklad prezentovaný judikatúrou je inherentnou esenciou sudcovskej tvorby práva, v rámci ktorej sa uskutočňuje, jednak interpretácia dotknutého ustanovenia, ako aj proces vyplňania medzier v právnom predpise, predovšetkým vo vzťahu k predmetnému ustanoveniu podľa ktorého je potrebné posúdiť uvedenú problematiku. Ako už bolo vyššie spomenuté, aplikácia ustanovenia § 43 Trestného zákona nie je vôbec častá, dôsledkom čoho je aj menší počet judikátov, ktoré sa koncentrujú na výklad tohto problematického ustanovenia. Väčšina judikátov, ktoré podávajú výklad citovaného ustanovenia bolo prijatých práve za účinnosti predchádzajúceho Trestného zákona (č. 140/1960 Zb.), kde bola úprava ďalšieho trestu precizovaná v dikcii ustanovenia § 36. K ustanoveniu § 43 Trestného zákona (predtým § 36) sa judikatúra vyjadřila nasledovne :

„V prípade, ak bol odsúdený z výkonu trestu odňatia slobody podmienene prepustený, nie je možné považovať trest za vykonaný dňom, kedy došlo k jeho podmienenečnému prepusteniu, pokiaľ nebolo podľa § 68 ods. 2 rozhodnuté, že sa v skúšobnej dobe osvedčil. Pokiaľ súd odsudzuje podmienene prepusteného páchatel'a pred uplynutím skúšobnej doby pre ďalší trestný čin spáchaný v skúšobnej dobe, musí pri výmere trestu prihliadnuť na ustanovenie § 43 tak, aby trest odňatia slobody, ktorý má byť uložený, nepresiahol spolu s doposiaľ nevykonaným zvyškom predchádzajúceho trestu odňatia slobody 25 rokov. Otázku, či predchádzajúci doposiaľ neodpykaný trest odňatia slobody alebo jeho zvyšok bude či nebude vykonaný, rieši súd samostatne ako predbežnú otázku podľa § 7 ods. 1 TP.“ (Upravené znenie). (Rozsudok Nejvyššího soudu ČSSR sp. zn. 4 Tz 42/65 z 15. júla 1965 - publikovaný pod R 48/1965).

„Pokiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, že sa odsúdený pri podmienenečnom odsúdení, podmienenečnom prepustení alebo pri podmienenečnom odpustení trestu odňatia slobody amnestiou prezidenta neosvedčil, a že sa vykoná trest alebo jeho zvyšok, a pokiaľ pri novom odsúdení za trestný čin spáchaný v skúšobnej dobe, posúdi súd ako predbežnú otázku, či v dôsledku nového odsúdenia prichádza do úvahy výkon trestu alebo jeho zvyšku, uloženého predchádzajúcim rozsudkom.“ (Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, sp. zn. 4 Tz 43/67 z 6. júna. 1967 - publikovaný pod R 14/1968-III).

„V prípade tzv. ďalšieho trestu v zmysle § 36 TZ⁶ ide o recidívu, a nie o súbeh.“ (Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR, sp. zn. 6 Tz 35/70 z 26. novembra 1970 – publikovaný pod R 39/1971).

„Rozhodujúcim dňom pre aplikáciu ustanovenia § 36 Tr. zák. je deň vyhlasovania nového rozsudku, ktorým sa ukladá trest rovnakého druhu. K tomuto dňu nesmie novo ukladajúci trest spolu s dosiaľ nevykonaným trestom rovnakého druhu uloženým skorším rozsudkom presahovať najvyššiu výmeru dovolenú zákonom pre daný druh trestu.“ (Rozhodnutie Najvyššieho soudu ČSSR, sp. zn. 2 Tzf 3/1985 z 24. júla 1985 - publikovaný pod číslom R 17/1986).

„Postupom podľa § 36 TZ možno uložiť konkrétny trest odňatia slobody aj vo výmere, ktorá je nižšia než dolná hranica príslušnej trestnej sadzby takého trestu, ale len za predpokladu, ak predchádzajúce doteraz nevykonané tresty odňatia slobody, resp. ich zvyšok, je taký veľký,

---

koľko účinky spojené s vyhlásením rozsudku nastávajú v prípade trestného rozkazu jeho dorúčením obvinenému – v zmysle ustanovenia § 353 odsek 6 veta druhá Trestného poriadku).

⁶ Teraz § 43 Trestného zákona.

že rozdiel medzi nimi a najvyššou prípustnou výmerou je menší, než dolná hranica takého trestu.“ (*Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 To/24/2000*).

„I. Súd rozhodujúci o aplikácii ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona v prípade skutku, ktorý bol spáchaný pred účinnosťou Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. a bol právne hodnotený ako trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, je povinný skúmať, s prihliadnutím na ustanovenie § 16 ods. 1 skoršieho Trestného zákona a § 2 ods. 1 nového Trestného zákona, tzn. zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (upravujúce časovú pôsobnosť oboch zákonov), či použitie nového zákona ako celku nie je pre obžalovaného priaznivejšie.

Podľa prechodného ustanovenia § 437 ods. 5 Trestného zákona sa ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona vzťahuje aj na osobu, ktorá bola potrestaná za niektorý z trestných činov uvedených v § 43 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, ale iba pod podmienkou, že táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 47 ods. 2 Trestného zákona po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, t. j. po 1. januári 2006.

II. Pokiaľ táto podmienka nie je splnená, možno takého páchatela potrestať podľa neskoršieho Trestného zákona len trestom odňatia slobody v rámci trestnej sadzby uvedenej v § 188 ods. 2 Trestného zákona, modifikovanej podľa § 38 ods. 5 Trestného zákona. Skutočnosť dvojnásobného odsúdenia a zároveň potrestania obžalovaného za trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona, účinného do 1. januára 2006, cez transpozičné ustanovenie § 437 ods. 1 nového Trestného zákona v zmysle § 38 ods. 5 Trestného zákona znamená naplnenie znaku opätovného spáchania zločinu s nutnosťou zvýšenia dolnej hranice ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu. (**Judikát publikovaný pod R 55/2007**).“

„I. Ustanovenie § 43 Trestného zákona o ďalšom treste nie je trestom v pravom slova zmysle, ale vo svojej podstate znamená obmedzenie, ktoré limituje maximálnu možnú výmeru trestu, ktorý sa má obžalovanému uložiť v prípade, 36 než bol predchádzajúci trest uložený skorším rozsudkom vykonaný. Z povahy veci vyplýva, že ustanovenie § 43 Trestného zákona sa vzťahuje len na tresty odstupňovateľné (trest odňatia slobody, trest domáceho väzenia, trest povinnej práce, peňažný trest, trest zákazu činnosti, trest zákazu pobytu, trest vyhostenia). Použitie tohto obmedzenia prichádza do úvahy len v prípade recidívy, alebo tzv. nepravej recidívy, to znamená, ak bol druhý trestný čin spáchaný po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku súdom prvého stupňa za prvý trestný čin, ale ešte pred právoplatnosťou tohto rozsudku (**R 10/1974**).

II. Ak je najvyššia prípustná výmera určitého druhu trestu už vyčerpaná skôr uloženým a doposiaľ nevykonaným trestom, nemožno ďalší trest toho istého druhu vôbec uložiť. V takom prípade je potrebné uvažovať o uložení iného druhu trestu. Za takejto situácie upustenie od uloženia ďalšieho trestu podľa § 44 Trestného zákona prichádza do úvahy len v prípade trestu odňatia slobody, pretože ak sa ďalší trest má týkať iného druhu trestu ako trestu odňatia slobody, neupustí sa od uloženia ďalšieho trestu (napr. trestu povinnej práce), ale uloží sa iný druh trestu.“

(**Rozsudok KS ZA, sp. zn. 1To/35/2012 z 03. júla 2012, neskôr prijatý ako judikát trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Žiline, prijatý 11. 9. 2012 (Jtk. 18/12)**).

2) Výklad z pohľadu autorovej vlastnej interpretácie v širších súvislostiach a dôsledky (ne)uloženia ďalšieho trestu a jeho dopad na vykonávacie konanie

A) Výklad z pohľadu autorovej vlastnej interpretácie v širších súvislostiach

Výkladom prvej vety uvedeného zákonného ustanovenia možno dospieť k záveru, že sa týka všetkých druhov trestov, u ktorých to ich povaha pripúšťa, pričom súd pri ukladaní kon-

krátneho druhu trestu z pohľadu jeho výmery obmedzuje iba v tom, aby novoukladaný trest určitého druhu neprevyšoval najvyššiu výmeru dovolenú Trestným zákonom pre tento druh trestu. Súd musí zároveň zohľadniť páchatelom doposiaľ nevykonanú časť trestu toho istého druhu, ktorý vykonáva na základe iného, skoršieho odsudzujúceho rozhodnutia v trestnom konaní, ku dňu spáchania nového skutku, ktorý je trestným činom, pretože pre súd je záväzný právny stav práve v okamihu dokonania nového trestného činu. Pri uplatnení teleologického výkladu, ktorý vychádza najmä z účelu a zmyslu právnej normy, tak ako aj úmyslu zákonodarcu, berúc do úvahy i výklad historický a interpretáciu dotknutého ustanovenia, bolo zámerom zákonodarcu zamedziť prílišnej tvrdosti a prísnosti Trestného zákona, aby páchatelia nevykonávali na základe postupne ukladaných trestov dlhšiu výmeru trestov, pretože ustanovenie § 43 Trestného zákona o ďalšom treste nedovoľuje, aby výmera novo ukladaného trestu spolu s doteraz nevykonanou časťou skoršie uloženého trestu, prevyšovala najvyššiu dovolenú výmeru určenú pre konkrétny druh trestu.

Prvoradou úlohou súdu pred rozhodnutím v merite veci, ak prichádza do úvahy uloženie ďalšieho trestu, bude podľa § 7 Trestného poriadku posúdiť, akú výmeru (časť výmery) skoršie uloženého trestu páchatel reálne vykonal. Na tieto účely si môže (niekedy aj musí) zaobstarat' napríklad lustráciu Zboru väzenskej a justičnej stráže SR, prípadne dopytom na konkrétny ústav na výkon trestu odňatia slobody (ak ide o trest nepodmienečný) aj správu, odkedy odsúdený vykonáva ten - ktorý trest odňatia slobody, eventuálne pripojiť trestný spis, z ktorého sa dá deň nástupu s určitosťou zistiť, pretože ústavy na výkon trestu odňatia slobody posielajú súdu správu o nastúpení trestu odsúdeného. Ak sa má ukladať ďalší peňažný trest alebo ďalší trest povinnej práce, zostatok výmery nevykonaného, skoršie uloženého trestu možno zistiť priamo zo spisu, v prípade trestu povinnej práce je potrebné aj vyjadrenie probačného a mediačného úradníka o zostatku výmery nevykonanej časti predchádzajúceho trestu.

V prípade iných trestov, napríklad trestu zákazu činnosti, býva otázne aj určenie začiatku plynutia predchádzajúceho trestu (trestov) zákazu činnosti, čo je však dôležité pre znenie skutkovej vety nového odsudzujúceho rozhodnutia, aby sa predišlo pochybeniu, že sa do nej uvedú aj tresty zákazu činnosti, ktoré ešte v čase spáchania nového skutku obvinený nevykonával, prípadne jeden z predchádzajúcich trestov ani nemaril (napríklad pri trestnom čine marenia výkonu úradného rozhodnutia). Pomerne častým problémom totiž býva, že páchatelovi bol viackrát po sebe uložený trest zákazu činnosti, vzhľadom na charakter trestnej činnosti, ktorej sa pravidelne dopúšťa pri vedení motorového vozidla. V uvedených prípadoch nemôže už odsúdenému začať plynúť trest zákazu činnosti právoplatnosťou (nemôže súčasne vykonávať činnosť, ktorá je predmetom zákazu), nakoľko platí zásada, že odsúdený vykoná uložené tresty postupne. Pre určenie začiatku plynutia trestu zákazu činnosti bude rozhodujúce, kedy odsúdený vykoná daný trest zákazu činnosti v inej trestnej veci, resp. v skorších jeho trestných veciach. Uvedená skutočnosť sa dá verifikovať na základe vyžiadania správ od súdov, ktoré mu uložili trest zákazu činnosti, resp. v zložitejších prípadoch, ak bol odsúdený striedavo na slobode alebo vo výkone trestu odňatia slobody, aj dožiadanim Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže Leopoldov, ktorý vedie presnú evidenciu vykonaných trestov odňatia slobody v jednotlivých trestných veciach. Na základe takto uvedeného postupu môže súd jednoznačne určiť predpokladaný začiatok plynutia skoršie uloženého trestu (trestov) zákazu činnosti⁷, tým aj bez pochybností určiť výmeru novo- ukladaného ďalšieho trestu, prípadne učiniť úpravu skutkovej vety na podklade doplneného dokazovania, ktoré orgány činné v trestnom konaní opomenuli (ak také skutočnosti neskúmali). Úprava skutkovej vety nového

⁷ ŠIŠKA, B. 2016. Nemožnosť plynutia trestu zákazu činnosti počas výkonu väzby (započítanej do nepodmienečného trestu odňatia slobody). In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2016, roč. 68, č. 4, str. 509-511.

odsudzujúceho rozhodnutia môže spočívať v neuvedení toho trestu zákazu činnosti (či viacerých trestov), ktoré páchatel' v čase spáchania skutku ani nezačal vykonávať, napriek tomu, že mu už bol taký trest právoplatne uložený. Typickým príkladom je trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia, pretože páchatel' nemôže mariť výkon toho rozhodnutia, ktoré ešte ani nezačal vykonávať, preto nemožno uložiť ďalší trest vo vzťahu k tomuto trestu, ktorý súd nemôže uviesť v skutkovej vete, aj keď mu už bol právoplatne uložený. Existenciu uvedeného právneho stavu demonštruje situácia, v ktorej bolo uložených napríklad viacero samostatných trestov zákazu činnosti, avšak ďalší trest sa bude ukladať len vo vzťahu k jednému z nich, keďže v jednom a tom istom čase nemôže páchatel', tak ako bolo vyššie uvedené, objektívne dosiahnuť výkon viacerých trestov zákazu činnosti. V praxi sa však pochopiteľne objavujú aj iné právne názory, ktoré zdôrazňujú, že páchatel' síce môže mariť len ten trest zákazu činnosti, ktorý aj reálne vykonáva (čo nie je sporné ani podľa autora), avšak trest, ktorý sa ukladá za marenie výkonu úradného rozhodnutia by mal byť ďalším trestom vo vzťahu ku všetkým právoplatne a neprávoplatne uloženým trestom, teda nielen k tomu, ktorý páchatel' maril. S týmto názorom sa autor tohto článku nestotožňuje, predovšetkým vo vzťahu k ukladaniu ďalšieho trestu k neprávoplatne uloženým trestom. K tejto problematike sa autor vyjadří v ďalšom výklade, ktorý ponúkne odopretie uloženia ďalšieho trestu pri nepravej recidíve. V iných prípadoch (ak nejde o trest zákazu činnosti) sa však dá uvažovať o spočítaní súčtu zostatkovej výmery nevykonaných skoršie právoplatne uložených trestov, a až potom uvažovať o použití ustanovenia o ďalšom treste.

Ak príde k vyčerpaniu najvyššie dovolenej výmery pre konkrétny druh trestu skôr uloženým ešte nevykonaným trestom, možno rozhodnúť o upustení od uloženia ďalšieho (rovnakého druhu) trestu (§ 44 Trestného zákona), ale len za podmienky, že skoršie uložený trest bol dostačujúci na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a. Súd však musí skúmať, či skoršie uložený trest splnil (resp. môže splniť) svoj účel, prinútil páchatel'a zamyslieť sa nad svojím správaním a či je nevyhnutné znovu uložiť trest za účelom predchádzania ďalšej trestnej činnosti. Z tohto pohľadu upustenie od ďalšieho trestu by malo byť skôr výnimočné, pretože podľa nášho názoru prichádza do úvahy len vtedy, ak novo spáchaný trestný čin vykazuje znaky menšej závažnosti a následok a okolnosti spáchania trestného činu nie sú priveľmi závažné. V opačnom prípade súd bude musieť uložiť iný druh trestu, pretože predchádzajúci trest nepostačuje na nápravu páchatel'a, nenapĺňa účinky generálnej, predovšetkým individuálnej prevencie, čiže neodradil a nezabránil páchatel'ovi páchanie trestnej činnosti.

Čo sa týka výroku o ďalšom treste v odsudzujúcom rozhodnutí, súd by mal po správnom právnom posúdení uviesť do výroku slovné pomenovanie, že ide o „ďalší trest“, spolu s odkazom na konkrétne zákonné paragrafové ustanovenie (§ 43 Trestného zákona), aby bolo jasné, ktorú právnu normu aplikoval a ako trestnú vec hmotnoprávne posúdil. Ak by tak neučinil, mal by sa k hmotnoprávnomu posúdeniu vyjadriť aspoň v odôvodnení rozsudku (v prípade trestného rozkazu pochopiteľne nie).

Okrem toho, niektoré právne názory v prípade postupného uloženia viacerých (ďalších) trestov zákazu činnosti toho istého druhu (v drvivej väčšine trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo akéhokoľvek druhu na úseku cestnej premávky), že páchatel' môže súbežne vykonávať postupne uložené tresty zákazu činnosti sú absolútne nesprávne. Takto osvojený právny názor je nelogický, pretože už len zo samotnej podstaty trestu zákazu činnosti vyplýva, že jeho hlavným účelom je páchatel'ovi uložiť zákaz výkonu tej činnosti, na ktorú je za splnenia podmienok definovaných v osobitnom zákone v zásade oprávnený. Podstata výkonu uvedeného trestu spočíva v omisívnom konaní, počas ktorého páchatel' musí strpieť odobratie oprávnenia na činnosť, pri ktorej sa dopustil trestného činu, následkom čoho mu bol uložený trest. Ak by zákonodarca pripustil súbežne plynutie trestov zákazu činnosti, samotná existencia ustanovenia § 43 Trestného zákona by bola nadbytočná. Inak povedané, súbežné plynutie viacerých trestov zákazu činnosti a paralelné obmedzovanie súdu pri určovaní výmery pri

ukladaní ďalšieho trestu zákazu činnosti je nezmyslom, pretože tieto si navzájom protirečia. Zákonodarca pripustil iba existenciu jedného z nich, čo možno postrehnúť aj zo systematického výkladu, keď na ustanovenie § 34 odsek 2 Trestného zákona⁸ priamo nadväzuje ustanovenie, ktoré je predmetom tohto článku. Napokon zákonodarca chcel zrejme týmto ustanovením predísť situácií, kedy by prvý(skôršie) uložený trest fakticky konzumoval ďalší uložený trest, napríklad, ak by mal páchatel' uložený trest zákazu činnosti vo výmere 5,5 roka a krátko nato by spáchal ďalší trestný čin (napríklad marenie výkonu úradného rozhodnutia), za ktorý by bol páchatel'ovi veľmi teoreticky, uložený ďalší trest zákazu činnosti v maximálnej možnej výmere 4,5 roka (aby súčet neprevyšoval 10 rokov). Páchatel' by teda počas trestu zákazu činnosti vykonal zároveň oba tresty zákazu činnosti, čo nemožno akceptovať za žiadnych okolností, pretože aj z hľadiska generálnej prevencie by takáto ochrana spoločnosti nebola adekvátne a takto chápaný výkon trestov by nebol sankciou (nemal by prvky žiadnej represie), ktorá je následkom spáchaného trestného činu.

Z vyššie prezentovaného výkladu odbornou literatúrou vyplynulo, že ďalší trest prichádza do úvahy vo viacerých prípadoch, avšak v **prípade nepravej recidívy** (ktorej definícia bola prezentovaná vyššie) ukladaní ďalšieho trestu bráni prekážka spočívajúca priamo v tom, že páchatel' sa dopustil trestného činu až po vyhlásení predchádzajúceho odsudzujúceho rozhodnutia (pri trestnom rozkaze po jeho doručení), avšak pred nadobudnutím jeho právoplatnosti, proste paradoxne samotná skutočnosť, pre ktorú sa má ukladať ďalší trest, čo vykazuje určité atribúty aplikačného úskalia. Použitím logického výkladu možno prísť k spoľahlivému záveru, a síce, že voči obžalovanému (obvinenému) jeho predchádzajúce rozhodnutie v čase spáchania nového skutku, ktorý je trestným činom, nevyvolávalo zamýšľané konštitutívne účinky spojené s právoplatným odsúdením, teda začatie plynutia akéhokoľvek uloženého trestu (trestov). Vychádzajúc z normatívneho vyjadrenia prvej časti vety v § 43 Trestného zákona (*ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal predtým, než bol trest uložený skorším rozsudkom vykonaný, a ukladá mu trest rovnakého druhu...*), nie je vylúčený konflikt medzi jazykovým výkladom a teleologickým výkladom. Podľa jazykového výkladu si možno vyššie citovanú časť vyložiť aj tak, že sa môže vzťahovať na prípady pravej aj nepravej recidívy, keďže slovo „uložený“ môže evokovať nielen právoplatne uložený trest, ktorého obsah treba vykonať, ale aj trest vyhlásený, ktorý nemá voči obvinenému (obžalovanému) účinky plynutia trestu. Na strane druhej, teleologický výklad rázi cestu tzv. „zdravého sedliackeho rozumu“, preto slovo „uložený“ stavia výklad ustanovenia do úplne inej roviny, v rámci ktorej sa bude presadzovať aplikácia ďalšieho trestu jedine a výlučne na prípady pravej recidívy. Konflikt týchto výkladov je možné vyriešiť použitím takzvanej „teleologickej redukcie“⁹, ktorá môže poskytnúť konečné riešenie. Takéto racionálne riešenie by v prípade nepravej recidívy úplne vylúčilo aplikáciu ustanovenia o ďalšom treste.

Navyše v prípade nepravej recidívy môžu nastať v praxi dve reálne situácie. **Prvou situáciou**, ktorá by mohla nastať je, že páchatel' sa dopustil trestného činu práve po vyhlásení predchádzajúceho odsudzujúceho rozhodnutia, a ďalšie trestné konanie môže byť realizované v tzv. „superrýchlom“ konaní (v zmysle § 204 Trestného poriadku), avšak jeho predchádzajúce trestné konanie ešte nie je právoplatne skončené. Je nesporné, že prokurátor

⁸ Uvedené ustanovenie znie : Páchatel'ovi možno uložiť len taký druh trestu a len v takej výmere, ako je ustanovené v tomto zákone, pričom tento zákon v osobitnej časti ustanovuje len trestne sadzby trestu odňatia slobody

⁹ Teória uvádza, že ide o dotváranie práva, pretože už nejde o interpretáciu – formu výkladu neurčitého ustanovenia. Teleologická redukcia sa podľa teórie vzťahuje na prípady, ktoré spadajú do jadra pojmu a norma sa na ne podľa jazykového výkladu vzťahuje, ale norma nie je aplikovaná z dôvodov teleologických (contra verba legis). Inými slovami povedané, aj keď prichádza do úvahy použitie jazykového výkladu, tento sa neuplatní, pretože sa uprednostní výklad teleologický, ktorý preferuje účel a zmysel právnej normy, konzekvenciou čoho je vylúčenie aplikácie nejakého ustanovenia na konkrétny prípad, i keď ustanovenie by bolo možné aplikovať na základe výkladových pravidiel jazykového výkladu.

v štádiu prípravného konania, po vykonaní skráteného vyšetrovania policajtom, nemusí mať vedomosť o inom, práve prebiehajúcim trestnom konaní, vedenom proti tomu istému obvinenému na ktoromkoľvek inom súde Slovenskej republiky v jeho inej trestnej veci. Na základe tejto skutočnosti podá v dobrej viere na súd obžalobu pri legitímnom očakávaní, že sudca pre prípravné konanie (ďalej v texte len „sudca“) vydá trestný rozkaz a v súlade so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania, právoplatne skončí trestné konanie (samozrejme, ak sa strany vzdajú práva podať odpor), čo sa aj stane, ak sudca nemá vedomosť o inom vyhlásenom neprávoplatnom odsúdení toho istého obvineného. Na druhej strane, ak má súd pozitívnu vedomosť o existencii vyhláseného, ešte neprávoplatného súdneho rozhodnutia v inej trestnej veci toho istého obvineného (napríklad na tom istom súde, v ideálnom prípade v senáte sudcu do ktorého je zaradený na základe rozvrhu práce), sudca, ktorý by prevzal tzv. „superrýchlu“ obžalobu nemôže, ani nesmie o nej rozhodnúť trestným rozkazom, pretože by porušil zásady ukladania trestov. Ako vhodné východisko z tejto prekérnej situácie sa javí postup podľa § 348 odsek 1 písmeno a) Trestného poriadku, a po vypočutí zadržaného obvineného bude potrebné nariadiť termín hlavného pojednávania, spravidla do pätnástich pracovných dní. Aj keď predmetné ustanovenie určuje, že hlavné pojednávanie by mal súd nariadiť „spravidla do pätnástich pracovných dní“, v modelovom prípade by bol takýto postup nereálny, keďže predchádzajúce odsudzujúce rozhodnutie môže nadobudnúť právoplatnosť aj oveľa neskôr. Okrem toho, nie je vylúčené, že obvinený bude v predchádzajúcom trestnom konaní spod obžaloby prokurátora oslobodený, čím by sa mohlo podstatne zmeniť právne posúdenie v novej „živej“ trestnej veci. Navyše znenie „spravidla do pätnástich dní“ v citovanom ustanovení neznamena obligatórnu povinnosť sudcu takto postupovať, keďže zákonodarca zrejme počítal aj s možnosťou nariadenia neskoršieho termínu hlavného pojednávania, nakoľko predpokladal, že môžu nastať aj iné okolnosti, ktoré súdu neumožňujú zvoliť zákonom ustanovený postup.

Druhá situácia, ktorá sa v praxi pomerne bežne objavuje, vznikne v prípade, že na súd príde obžaloba až vtedy, keď je predchádzajúca trestná vec toho istého obvineného (obžalovaného) právoplatne skončená. Avšak, ešte aj v tejto situácii, pri posudzovaní možnosti uloženia ďalšieho trestu je potrebné vziať do úvahy stále dôležitý fakt, ktorým je spáchanie nového skutku v čase, keď obvinený ešte nevykonával predchádzajúci uložený trest, keďže rozhodnutie nebolo právoplatné a vykonateľné. Keďže pre súd je rozhodujúci právny stav v čase spáchania nového skutku, nie je možné s istotou uvažovať o aplikácii ustanovenia o ďalšom treste, aj keď jeho uloženie je oveľa racionálnejšie ako v prvom prípade. V druhej situácii, s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou, sudca rozhodne buď o uložení ďalšieho trestu, alebo samostatného trestu, keďže takéto rozhodovanie v súdnej praxi je celkom bežné a známe.

Bez významu neostáva ani vedomosť obvineného (obžalovaného) o vyhlásení odsudzujúceho ešte neprávoplatného rozhodnutia v čase spáchania nového skutku, pre ktorý sa mu má znovu ukladať ďalší trest. V prípade, ak je prítomný pri vyhlásení rozsudku, túto vedomosť nevyhnutne musí mať (obdobne pri trestnom rozkaze doručením), avšak, ak súd prejednal a rozhodol trestnú vec v jeho neprítomnosti (napríklad konanie proti ušlému, alebo za splnenia zákonom ustanovených podmienok), tento nemohol vedieť, že bolo vyhlásené odcudzujúce rozhodnutie, keďže sa o ňom môže dozvedieť až z písomného vyhotovenia rozhodnutia. Z pohľadu právnej istoty obvineného, tento nemôže mať vedomosť, teda ani prezumovať, akým spôsobom príde k vyriešeniu jeho predchádzajúcej trestnej veci, ak už má v „behu“ novú trestnú vec, keďže výsledok predchádzajúceho trestného konania nezávisí od želania obvineného, ale od rozhodnutia súdu.

Reagujúc na vyššie uvedenú judikatúru (prvý judikát), ktorá prejudikovala, že pri spáchaní skutku obvineným (obžalovaným) v čase plynutia skúšobnej doby jeho podmieneného prepustenia sa použije ustanovenie § 43 Trestného zákona, za predpokladu, že súd odsudzuje (a hodlá mu uložiť znovu nepodmienečný trest) páchatel'a ešte v čase plynutia skúšobnej doby podmieneného prepustenia možno konštatovať, že takýto postup tiež nie je úplne namieste. V prvom rade, ak súd posúdi ako predbežnú otázku podľa § 7 Trestného poriadku, že odsúdený vykoná zvyšok jeho predchádzajúceho trestu (t.j. či sa osvedčí¹⁰ alebo nie), a následne aplikuje ustanovenie o uložení ďalšieho trestu, môže byť takýto postup predčasný, pretože po skončení skúšobnej doby môže súd o prípadnom osvedčení odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia rozhodnúť (prípadne sa môže osvedčiť zo zákona, ak takéto rozhodnutie súd neurobí do dvoch rokov od skončenia skúšobnej doby).¹¹ Obdobná situácia môže nastať, pri spáchaní nedbanlivostného trestného činu v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia, keďže páchatel'a nemožno automaticky neosvedčiť (v rámci posudzovania predbežnej otázky), len preto, že spáchal trestný čin v čase plynutia skúšobnej doby. Vyhodnocovanie podmienok, či páchatel' (odsúdený) viedol riadny život, sa uskutočňuje prísne individuálne, po komplexnom zohľadnení správ o povesti, prípade iných správ, ktoré si súd zaobstará na účely náležitého posúdenia splnenia predpokladov pre spravodlivé rozhodnutie o osvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe. Uloženie ďalšieho trestu by recidivujúceho páchatel'a výrazne zvýhodňovalo oproti iným páchatel'om (napr. v porovnaní s ešte bezúhonným páchatel'om), pretože súd by obmedzovala konkrétna zákonom ustanovená trestná sadzba trestného činu definovaná v osobitnej časti Trestného zákona. Z tohto uhla pohľadu je Trestný zákon nespravodlivý a benevolentný, lebo poskytovanie výhody práve recidivistom, oproti iným ešte bezúhonným páchatel'om je neprípustné.

B) Dôsledky (ne)uloženia ďalšieho trestu a jeho dopad na vykonávacie konanie

Ak príde k uloženiu akéhokoľvek trestu (ako aj ďalšieho trestu) primárnou úlohou vykonávacieho konania je vykonať obsah odsudzujúceho rozhodnutia, to jest vykonať všetky úkony smerujúce k zabezpečeniu riadneho výkonu trestu odsúdeným.

Po právoplatnom vybavení trestnej veci, kedy prišlo k uloženiu ďalšieho trestu je potrebné postupovať obdobne ako pri iných samostatných trestoch (vykonať úkony na nariadenie trestu atď.), avšak v prípade ďalšieho (ďalších) trestu zákazu činnosti môžu nastať viaceré problémy, ktorých existencia je v dôsledku pozitívnej právnej úpravy prirodzená. Veľmi častým javom, ktorý možno pozorovať pri práci s trestnými spismi, je nedôsledné posudzovanie samotného začiatku plynutia trestu zákazu činnosti. Keďže v niektorých prípadoch nepríde k uloženiu ďalšieho trestu, hoci sa tak malo stať, súd uloží samostatný trest zákazu činnosti. A práve táto skutočnosť je neuralgickým bodom vykonávacieho konania, pretože trestné kancelárie mechanicky počítajú začiatok plynutia trestu zákazu činnosti právoplatnosťou odsudzujúceho rozhodnutia, bez zohľadnenia doposiaľ nevykonaných predchádzajúcich trestov zákazu činnosti. Páchatel' potom súčasne vykonáva viaceré tresty zákazu činností, čo je nelogické, ale aj veľmi nesprávne až absurdné.

Prvý problém potom nastáva v momente, keď si odsúdený podá žiadosť o podmienené upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti (ďalej len „PUZČ“) s odôvodnením, že vykonal viac ako polovicu mu uložených, napríklad dvoch trestov zákazu činností. V praxi niekedy nastane situácia, keď odsúdenému boli uložené dva tresty zákazu činnosti vo výmere 2,5 roka a 2 roky, pričom o PUZČ požiada v prvom vykonávacom konaní tesne pred ukonče-

¹⁰ Ak súd vysloví, že odsúdený sa osvedčil v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia, má sa zato, že trest bol vykonaný dňom, keď bol podmienenčne prepustený (§ 68 odsek 2 Trestného poriadku)

¹¹ § 68 odsek 4 veta druhá Trestného poriadku.

ním výkonu prvého trestu zákazu činnosti, s tým, že má vykonanú polovicu zo súčtu (2,5 roka + 2 roka), čiže 2,25 roka. I keď je toto konštatovanie v podstate pravdivé, súd nemôže rozhodnúť o PUZČ vo vzťahu k druhému trestu, ktorý odsúdený ešte ani nezačal vykonávať, pretože v tejto veci nevykonal polovicu trestu a mohol byť uložený iným súdom v inom trestnom konaní. Logickým dôsledkom je, že v takej situácii musí vykonať celý prvý trest a polovicu druhého trestu zákazu činnosti. Trestný zákon totiž neráta s PUZČ vo vzťahu k viacerým trestom, čo by ani nebolo správne, nakoľko by uloženie trestu zákazu činnosti nemalo zmysel a nepôsobilo by preventívne na potenciálnych páchatel'ov. Keby prišlo k súčasnému plynutiu trestu zákazu činnosti (čo je bezpodmienečne vylúčené), aj tak by PUZČ neprichádzalo do úvahy, pretože takému postupu bráni ustanovenie § 69 odsek 1 Trestného zákona¹², keďže v čase výkonu skoršie uloženého trestu zákazu činnosti preukázateľne nemohol viesť riadny život, keď bol následne opätovne odsúdený. V tomto kontexte je nevyhnutné spomenúť aj rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý dospel k názoru, že : „Pri určení polovice vykonanej časti trestu zákazu činnosti pre potrebu rozhodovania o PUZČ tohto trestu sa postupne, v trestnom konaní, uložené tresty zákazu činnosti, za predpokladu, že ide o zákaz tej istej činnosti spočítavajú“ (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Tdo/22/2017 (identicky aj 3Tdo/24/2017) zo dňa 13.12.2017, v ktorom si osvojil právny názor rozhodnutia Najvyššieho súdu ČSR, sp. zn. 6Tz/3/76 zo dňa 09.03.1976 (publikovaný ako judikát R 49/1976 – právna veta pod výrokom I.) S uvedeným názorom sa autor článku, vzhľadom na všetky vyššie prezentované skutočnosti absolútne nestotožňuje, nakoľko rozhodnutiu PUZČ vo vzťahu k dvom a viacerým trestom zákazu činnosti bráni ustanovenie § 69 odsek 1 Trestného zákona, keďže odsúdený už v čase výkonu prvého trestu zákazu činnosti nepreukázal, že ďalší výkon trestu už nie je potrebný (t.j. vylúčil by PUZČ minimálne k prvému trestu zákazu činnosti). Ba práve naopak, odsúdený v čase rozhodujúcom pre určenie výkonu polovice trestu zákazu činnosti, spáchal po právoplatnosti prvého odsudzujúceho rozhodnutia (v ktorom mu bol uložený trest zákazu činnosti) skutok, pre ktorý bol neskôr odsúdený a bol mu s určitosťou uložený ďalší trest zákazu činnosti. Táto skutočnosť vždy vyplynie zo správ, ktoré si súd zaobstará za účelom rozhodnutia o PUZČ (najmä z karty vodiča odsúdeného, správy od príslušného oddelenia PZ, ale aj pripojeného odsudzujúceho rozhodnutia). Okrem toho, otázkou by bolo aj určenie miestne príslušného súdu na rozhodnutie o žiadosti odsúdeného na PUZČ, ak by postupne uložené tresty zákazu činnosti uložili rozličné, miestne príslušné prvostupňové súdy (na ktorý súd by mal odsúdený podávať žiadosť ?). Na dôvažok je potrebné dodať, že v prípade, ak by sa vyriešili uvedené problémy, mohlo by PUZČ pri použití „sčítacej zásady“ spôsobiť chaos v registri trestov, pretože odsúdený by mohol medzi podaním jeho žiadosti a rozhodnutím o PUZČ vykonať prvý trest zákazu činnosti, čím by vznikol nesúlad v zápise registra trestov (nemožno konštatovať, že odsúdený vykonal trest a zároveň mu bolo od výkonu jeho zvyšku podmiennečne upustené). Najvyšší súd Slovenskej republiky, svoj právny názor v rozsudku ani nevysvetlil, keďže sa zaoberal v merite veci iným právnym problémom, a to súbežným plynutím správnej sankcie zákazu činnosti a trestu zákazu činnosti. Následne iba stroho konštatoval, že považuje judikát (R49/1976, z ktorého prebral právny názor) „za naprosto správny a preberá ho do svojej rozhodovacej činnosti.“

Problémom druhým je dosah vykonávacieho konania na novú živú vec, v ktorej by malo pristúpiť k uloženiu ďalšieho trestu. Ak totiž v odpise registra trestov figuruje, že trest zákazu činnosti vykonal páchatel' určitým dňom, avšak pre nesprávne právne posúdenie je tento údaj nepravdivý (ergo v čase spáchania nového skutku by vykonaný trest mal ešte plynúť), mohlo by prísť k uloženiu samostatného trestu, ktorého výmera by nebola obmedzovaná ustanove-

¹² Po výkone polovice trestu zákazu činnosti môže súd podmiennečne upustiť od výkonu jeho zvyšku, ak odsúdený v čase výkonu trestu spôsobom svojho života preukázal, že ďalší výkon tohto trestu už nie je potrebný.

ním o ďalšom treste. Navyše, páchatel' by sa mohol dopustiť aj trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia, keby trest plynul podľa správneho právneho výpočtu. Nakoľko sú tieto skutočnosti čiastočne v prospech páchatel'a nebudú predmetom spochybňovania aj pre stále rezonujúci princíp právnej istoty a už urobený zápis v odpise registra trestov o výkone trestu zákazu činnosti, čím nastupuje účinok, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený¹³, čo má význam aj pre novú trestnú vec z hľadiska posúdenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písmeno j) Trestného zákona. Čo však v prípade, ak si súd v živej veci zabezpečí vyjadrenie iných súdov o začiatku plynutia predchádzajúcich trestov zákazu činnosti (avšak v odpise nie je zápis o vykonaní trestu), ale nemôže sa s nimi stotožniť, pretože považuje výpočet za chybný? V tejto pozícii by si mal súd, ako orgán ochrany a aplikácie práva, urobiť svoje vlastné právne posúdenie a vec rozhodnúť na základe vlastného odborného presvedčenia (sudca rozhoduje na základe svojho najlepšieho vedomia a svedomia), nezávisle od listinných dôkazov v podobe správ, ktoré si zaobstaral.

ZÁVER

Zámerom autora tohto článku bolo prezentovať výklad predmetného ustanovenia, vyšpecifikovať aplikačné problémy a ponúknuť riešenie niektorých situácií, ktoré môžu v súdnej praxi vzniknúť. Súčasné normatívne vymedzenie dotknutého ustanovenia a jeho výklad odbornou literatúrou je pomerne vágny, pretože spôsobuje dualizmus možnej interpretácie, z čoho rezultuje niekedy aj nesprávne právne posúdenie, respektíve nesúhlas s aplikáciou na niektoré, výkladom prezumované prípady, na ktoré sa má ustanovenia vzťahovať. V článku ponúknuté odopretie aplikácie ďalšieho trestu pri nepravej recidíve páchatel'a len vyzdvihuje potrebu sudcovskej tvorby práva – dotváranie práva, ktorá môže vyplniť medzery v Trestnom zákone.

V susednej Českej republike rekodifikáciou dovtedajšieho Trestného zákona a jeho nahradením zákonom č. 40/2009 Sb. (Trestní zákoník), zákonodarca úplne vypustil ustanovenie o ďalšom treste. Z dôvodovej správy je možné zistiť aj pohnútky zákonodarcu, ktoré vyjadril nasledovne: „Stávající platná úprava zde byla převzata beze změny. Osnova vypouští ustanovení o dalším trestu (§ 36 platného trestního zákona), čímž odstraňuje nerovnost ve vztahu k pachatelům, kteří často i v důsledku své snahy vyhnout se výkonu trestu nevykonali předchozí pravomocně uložené tresty (v praxi především nepodmíněné tresty odnětí svobody a tresty obecně prospěšných prací), oproti pachatelům, kteří v mezidobí do dalšího odsouzení takové tresty již vykonali nebo vykonali alespoň jejich převážnou část. V návaznosti na to vypouští návrh trestního zákoníku také upuštění od dalšího trestu z ustanovení § 44 osnovy.“¹⁴

Z pohľadu *de lege ferenda* by mal zákonodarca pouvažovať nad vypustením ustanovenia § 43 Trestného zákona o ďalšom treste, nakoľko spôsobuje značné problémy v procese ukladania trestu páchatel'om. Okrem toho, ako bolo vyššie spomenuté, toto ustanovenie v podstate uprednostňuje recidivistov, čo možno hodnotiť ako veľmi nežiaduci jav. Celkovo postup pri ukladaní trestov je v Slovenskej republike pomerne komplikovaný, preto by ho bolo potrebné zjednodušiť a uľahčiť tak súdom vykonávané dokazovanie vo vzťahu k trestu. Zároveň by bolo žiaduce doplniť do ustanovenia § 61 Trestného zákona jednoznačné ustanovenie (odsek), ktoré by odstránilo pochybnosti o súbežnom plynutí uložených trestov zákazu činnosti.

Hoci aplikácia uvedeného ustanovenia je minimálne sporná v niektorých prípadoch, autor tohto článku ostro *en bloc* neguje normatívnu dikciu celého ustanovenia, ako aj účel jeho aplikácie zo strany zákonodarcu. Dobrý úmysel pokryť v praxi niektoré situácie uložením ďal-

¹³ Len za predpokladu, že odsúdený ma vykonané iné tresty, pretože trest zákazu činnosti sa spravidla ukladá v kombinácii s iným trestom na posilnenie účelu trestu.

¹⁴ <http://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=oz5f6mrqga4v6nbql5shu>.

šieho trestu veľmi nepadol na úrodnú pôdu, keďže nejasný sémantický obsah ustanovenia determinuje existenciu dilemy, či ustanovenie použiť, alebo nie. Ustanovenie sa uplatňuje len v prípade recidivistov a podľa výkladu odbornej literatúry, čiastočne aj judikatúry im má poskytnúť výhodu, pretože súd je limitovaný maximálnou výmerou vymedzenou pri konkrétnom druhu trestu. Z logického dôvodu je prinajlepšom na zamyslenie, či vôľa zákonodarcu zohľadňovala a preferovala pri tvorbe ustanovenia aj ochranu spoločnosti, alebo len právom chránené záujmy, respektíve práva obvineného (obžalovaného). Zároveň je potrebné si uvedomiť, že oblasť úpravy (Trestný zákon) spadá do právnej sféry verejného práva, ktoré je charakteristické nerovným postavením jej subjektov, využívaním kogentných (kategorických) právnych noriem¹⁵ a uplatňovaním zásady oficiality a legality.

Súčasne nemožno nezohľadniť ani fakt, že výklad právnych noriem by sa mal vykladať v prospech subjektu právneho vzťahu vo verejnom práve (*de iure* páchatel' sa dostane spáchaním trestného činu do (trestno-právneho vzťahu so štátom), čím prichádza k legitímnej aplikácii citovaného ustanovenia na všetky odborným výkladom predpokladané prípady, napriek všetkým vyššie spomínaným výhradám. K vyriešeniu otázky použitia citovaného ustanovenie by mohlo prispieť exaktnejšie vymedzenie hmotnoprávných pojmov, ale aj zvýšený záujem vyšších súdov na výklade hmotnoprávných ustanovení.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Ďalší trest, pravá recidíva, nepravá recidíva, ďalší trest zákazu činnosti

KEY WORDS

Further penalty pursuant, true recidivism, false recidivism, further punishment of prohibition of activity

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Knihy/Monografie

1. BURDA a KOL.2010. *Trestný zákon, Všeobecná časť : Komentár(I. diel)*. 1.vydanie. Praha : C.H. Beck, 2010, 1106 s. ISBN 978-80-7400-324-0.
2. IVOR, J. a KOL. 2010. *Trestné právo hmotné : Všeobecná časť*. 2. Doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : Iura Edition, 2010. 532 s. ISBN 978-80-8078-308-2.

2. Článok v odbornom časopisoch

1. ŠIŠKA, B. 2016. Nemožnosť plynutia trestu zákazu činnosti počas výkonu väzby (započítanej do nepodmienečného trestu odňatia slobody). In *Justičná revue*. ISSN 1335-6461, 2016, roč. 68, č. 4, s. 507 - 512.

3. Iný zdroj

1. JUDr. Juraj Novocký, Phd., Eurokódex komentár Trestného zákona (ustanovenie § 43 Trestného zákona)
Dostupné na: <http://www.epi.sk/eurokodex-komentovane-ustanovenie/Eurokodex-komentar-k-p-43-zakona-300-2005-Z-z.htm> [citované dňa 20.10.2017].

---

¹⁵ Právne normy, ktoré vylučujú, aby sa subjekty právneho vzťahu odchyľili od pravidla v ňom uvedenom.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

JUDr. Boris Šiška

externý doktorand Trnavskej univerzity v Trnave

Právnická fakulta

Katedra trestného práva a kriminológie;

justičný čakateľ Krajského súdu v Nitre

Telefónny kontakt : 0904 995 405

Email: siska.boris@gmail.com